

PROJEKT „UNAPREĐENJE RADA NA PREDMETIMA RATNIH ZLOČINA U BiH“ IPA 2019

Rezultati i učinci pravosuđa u BiH na predmetima ratnih zločina -
kratki izvještaj o rezultatima i perspektivama

PROJEKT „UNAPREĐENJE RADA NA PREDMETIMA RATNIH ZLOČINA U BiH“

Pred državom Bosnom i Hercegovinom i dalje stoji civilizacijska obveza okončanja pravnih aspekata procesa tranzicijske pravde. Pravosuđe u Bosni i Hercegovini ima ključnu ulogu u objektivnom utvrđivanju činjenica kroz privođenje pravdi svih počinitelja ratnih zločina.

Fokusirajući se na unapređenje učinkovitog rješavanja predmeta ratnih zločina u sudovima i tužiteljstvima, Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine koordinira realizaciju novčane

potpore Europske unije u uspostavi sustavnih pretpostavki učinkovite provedbe okvira Revidirane državne strategije za rad na predmetima ratnih zločina.

Namijenjena stručnoj pravosudnoj zajednici i široj javnosti, brošura nudi iscrpan uvid u provedene aktivnosti i postignute rezultate, trenutno stanje, te perspektive i obveze pravosuđa u procesuiranju predmeta ratnih zločina.

STRUKTURA POTPORE EUROPSKE UNIJE PRAVOSUĐU U BIH ZA RAD NA PREDMETIMA RATNIH ZLOČINA

Projekt Europske unije „Unapređenje rada na predmetima ratnih zločina u BiH“ počeo se provoditi 2014. godine, s predviđenim završetkom krajem 2022. godine. Nastojeći uspostaviti ključne sustavne pretpostavke u radu na predmetima ratnih zločina kroz unapređenje različitih aspekata ljudskih resursa i materijalnih kapaciteta pravosuđa u BiH, u periodu od 2014 – 2020. godine, Europska unija je kroz pretpristupne fondove (IPA) osigurala 14,8 milijuna EUR bespovratnih sredstava. Novčana sredstva su realizirana kroz IPA 2012/2013/2017 faze potpore. Trenutačno se provodi četvrta faza potpore – IPA 2019, u vrijednosti od 4 milijuna EUR.

OPĆI CILJ PROJEKTA

U POTPUNOSTI REALIZIRATI MJERE I CILJEVE REVIDIRANE DRŽAVNE STRATEGIJE ZA RAD NA PREDMETIMA RATNIH ZLOČINA

SPECIFIČNI CILJ PROJEKTA

UNAPRIJEDITI UČINKOVITOST PROCESUIRANJA PREDMETA RATNIH ZLOČINA, KROZ SMANJENJE BROJA NERIJEŠENIH KTRZ PREDMETA U TUŽITELJSTVIMA ZA 65%, U PERIODU OD 9 GODINA (2014 – 2022)

Osigurani
preuvjeti vršenja
nadzora nad
provedbom
Revidirane državne
strategije

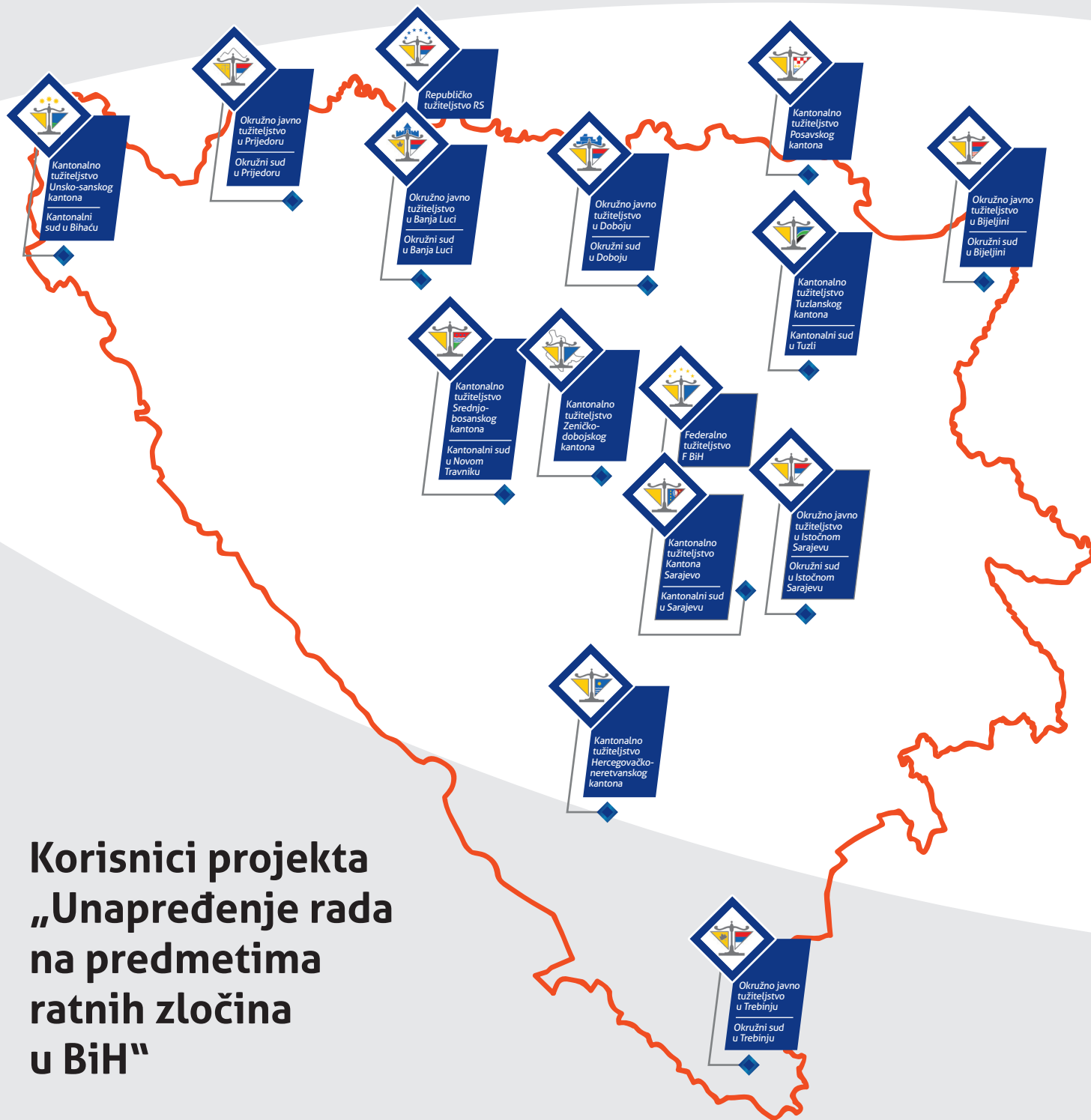
Unaprijeđeni
ljudski resursi i
materijalni kapaciteti -
financirano
96 pozicija
dodatnog osoblja

Osigurana
potpora VSTV-u BiH
u vršenju sustavnog
nadzora nad radom
sudova i tužiteljstava
u RZ predmetima

Unaprijeđene
praktične
vještine i
stručna znanja
sudaca i
tužitelja

Unaprijeđene
profesionalne
vještine
odvjetnika u RZ
predmetima

**Očekivani
rezultati
IPA 2019 faze**

**Korisnici projekta
„Unapređenje rada
na predmetima
ratnih zločina
u BiH“**

Ministarstvo
pravde BiH -
Odsjek kaznene
obrane

Visoko sudbeno
i tužiteljsko
vijeće BiH

***Ugovor o grantu između
Europske unije i
Ministarstva financija i
trezora BiH***

Tužiteljstvo
Bosne i
Hercegovine

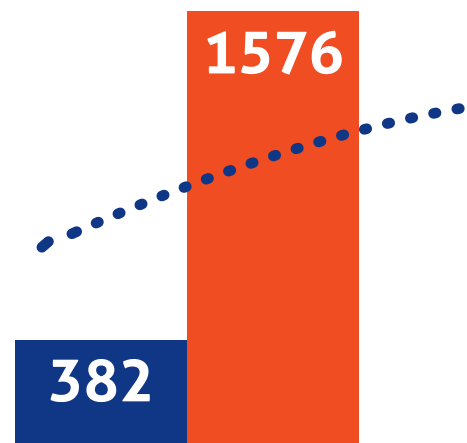

Sud
Bosne i
Hercegovine

OSTVARENI REZULTATI

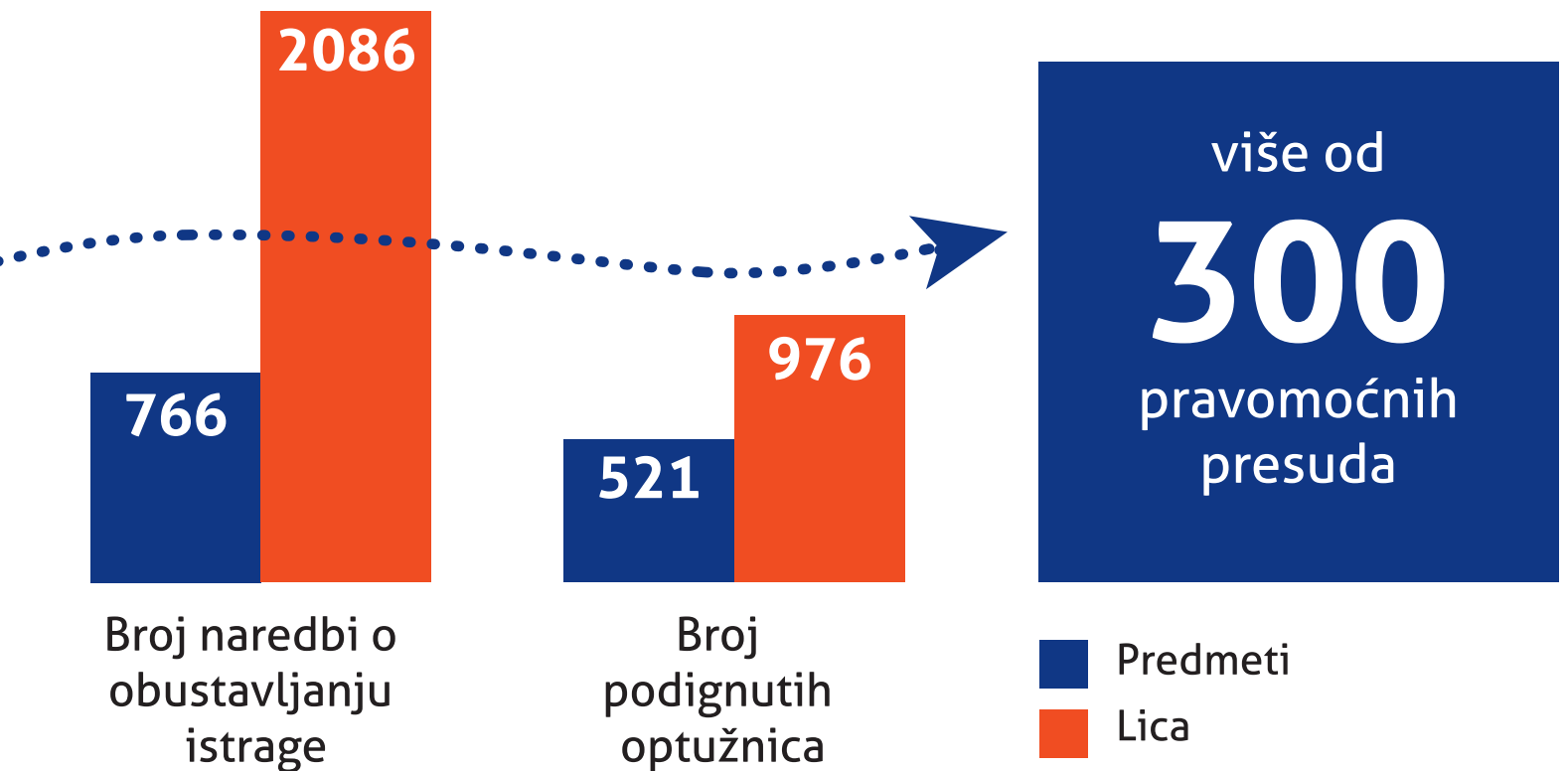
Fokusirajući se na unapređenje segmenata ljudskih resursa, materijalnih kapaciteta, izobrazbe, te osiguranja stručne potpore i redovitog nadzora nad radom pravosuđa, prethodne faze provedbe potpore Europske unije, IPA 2012/2013/2017, rezultirale su smanjenjem broja neriješenih predmeta ratnih zločina.

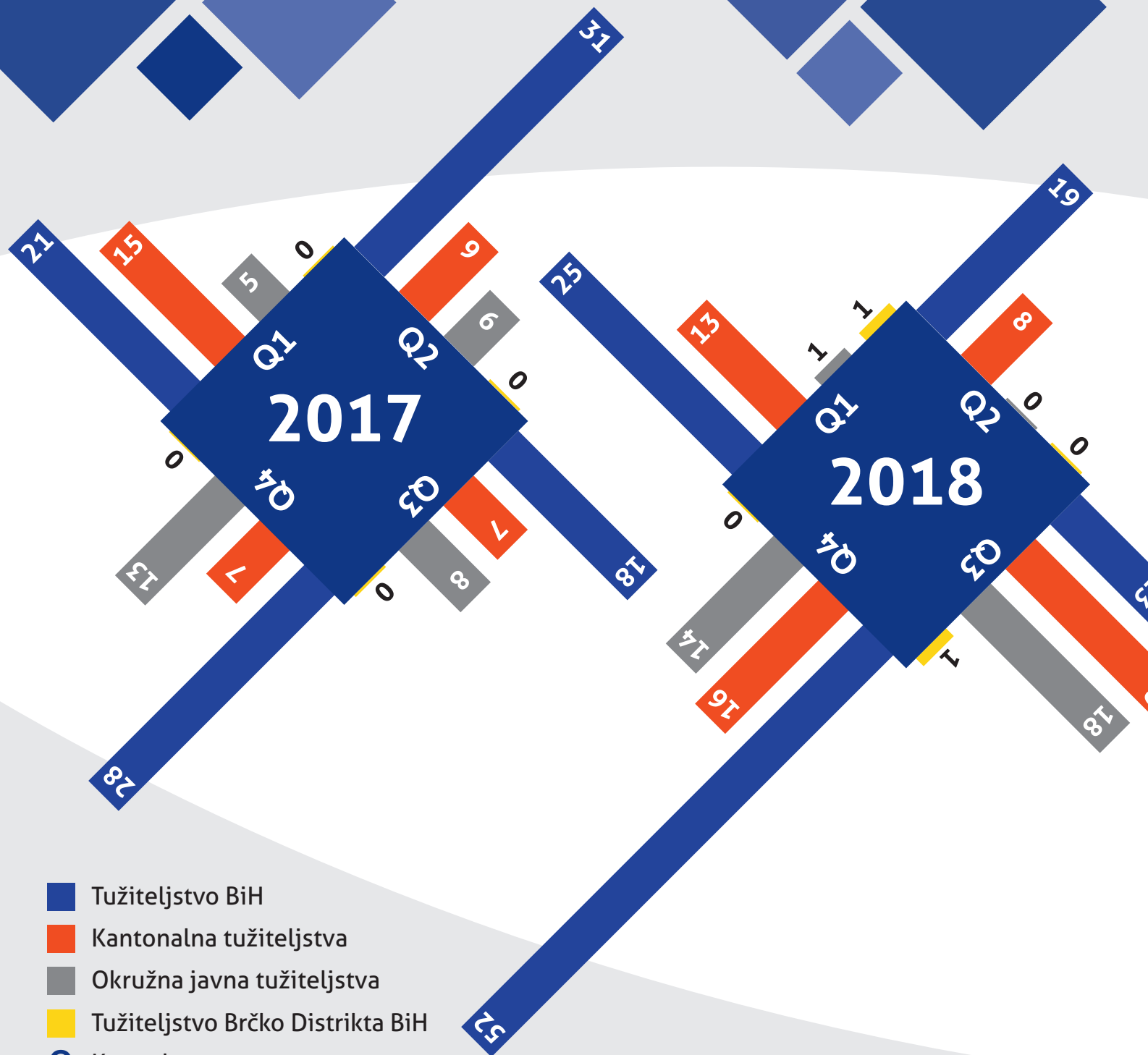
Potrebno je podsjetiti da se niti jedno pravosuđe nije susrelo s izazovom složenosti i opsegom počinjenih kaznenih djela ratnih zločina, te zahtjevima učinkovitog i kvalitetnog okončanja ovolikog broja predmeta. I pored evidentiranih zaostataka, tužiteljstva i sudovi u BiH ostvarili su statistički zapažene rezultate u radu na predmetima ratnih zločina, tijekom prethodnih faza provedbe potpore Europske unije. Komplementarno s realizacijom projektnih aktivnosti, potpora Europske unije doprinijela je smanjenju broja neriješenih predmeta ratnih zločina u tužiteljstvima.

Broj naredbi o
nesprovođenju
istrage

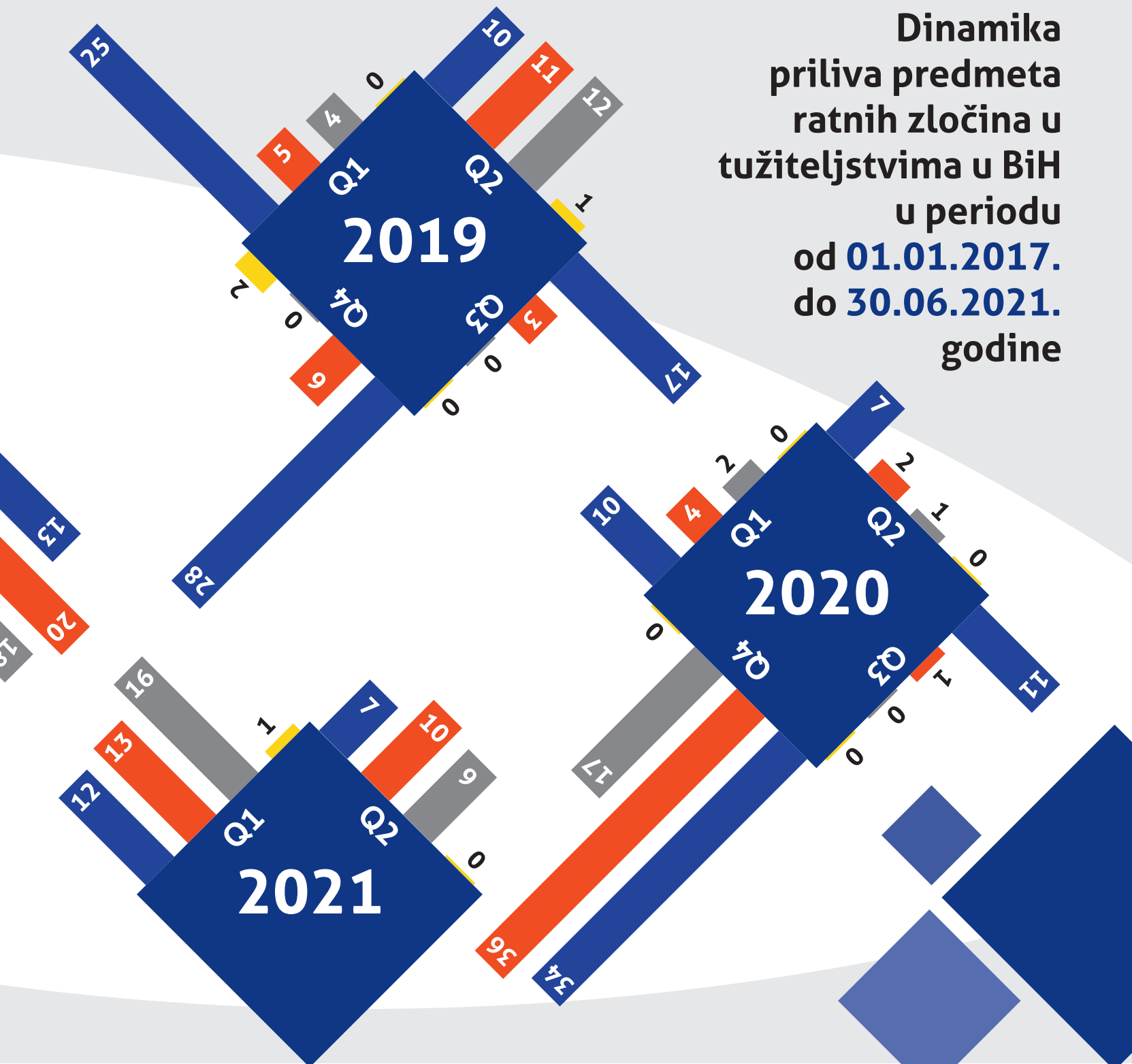
U periodu od 2013 – 30.06.2021. godine tužiteljstva u BiH su tužiteljskom odlukom riješila 1669 KTRZ predmeta protiv 4638 osoba. Podignuto je 521 optužnica (31%) protiv 976 osoba. Naredba o nesprovođenju istrage donesena je u 382 KTRZ predmeta (23%) za 1576 osoba, dok je naredba o obustavi istrage donesena u 766 KTRZ predmeta (46%) za 2086 osoba. Sudovi su tijekom istog perioda, za procesuiranje kaznenih djela ratnih zločina, donijeli preko 300 pravosnažnih presuda.

- Tužiteljstvo BiH
- Kantonalna tužiteljstva
- Okružna javna tužiteljstva
- Tužiteljstvo Brčko Distrikta BiH
- Q Kvartal

Dinamika
 priliva predmeta
 ratnih zločina u
 tužiteljstvima u BiH
 u periodu
 od 01.01.2017.
 do 30.06.2021.
 godine

Sustavne pretpostavke

Financirano 27 nositelja pravosudnih funkcija - transferirani na redoviti proračun počevši od 2020. godine;

Financirano više od 100 pozicija dodatnog stručnog osoblja za rad na predmetima ratnih zločina;

Značajno unaprijeđeni materijalni kapaciteti - nabavka vozila, rekonstrukcija zgrade, IKT opreme, AV.

- ◆ Uspostavljeno redovito praćenje dinamike i kvalitete rada na predmetima ratnih zločina na tromjesečnoj razini od strane VSTV-a BiH;

- ◆ Uspostavljen model kontinuirane stručne potpore stalnim povjerenstvima VSTV-a BiH;

- ◆ Uspostavljen novi normativni okvir prioritetnog planiranja i rada tužiteljstava na najsloženijim predmetima ratnih zločina;

- ◆ Konstituirani specifični aspekti stegovne odgovornosti tužitelja.

Stručna potpora

Izobrazba nositelja pravosudnih funkcija

Uspostavljena redovita polugodišnja platforma izobrazbe za unapređenje profesionalnih vještina sudaca, tužitelja i odvjetnika;

Organizirano 8 okruglih stolova uz učešće više od 350 sudaca, tužitelja i odvjetnika.

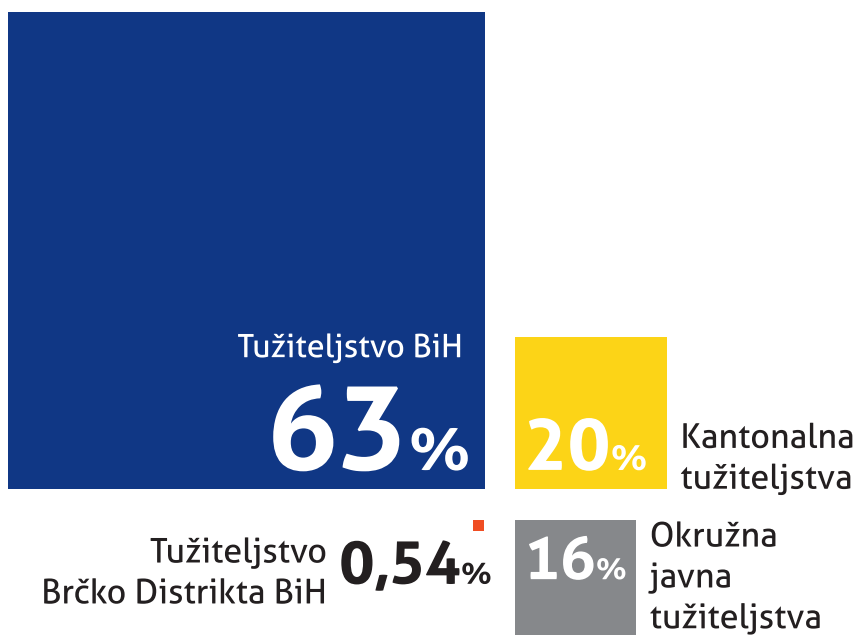
- ◆ Organizirano 27 sastanaka Nadzornog tijela i pružena stručna potpora u vršenju nadzora nad provedbom Državne strategije;

- ◆ Pružena stručna potpora radnoj grupi za izradu Revidirane državne strategije;

- ◆ Usvojene Smjernice VSTV-a BiH s mjerama unapređenja učinkovitosti i kvaliteta rada tužiteljstava na predmetima ratnih zločina.

Provedba Revidirane strategije

Raspoređenost predmeta ratnih zločina po nivoima pravosuđa u BiH

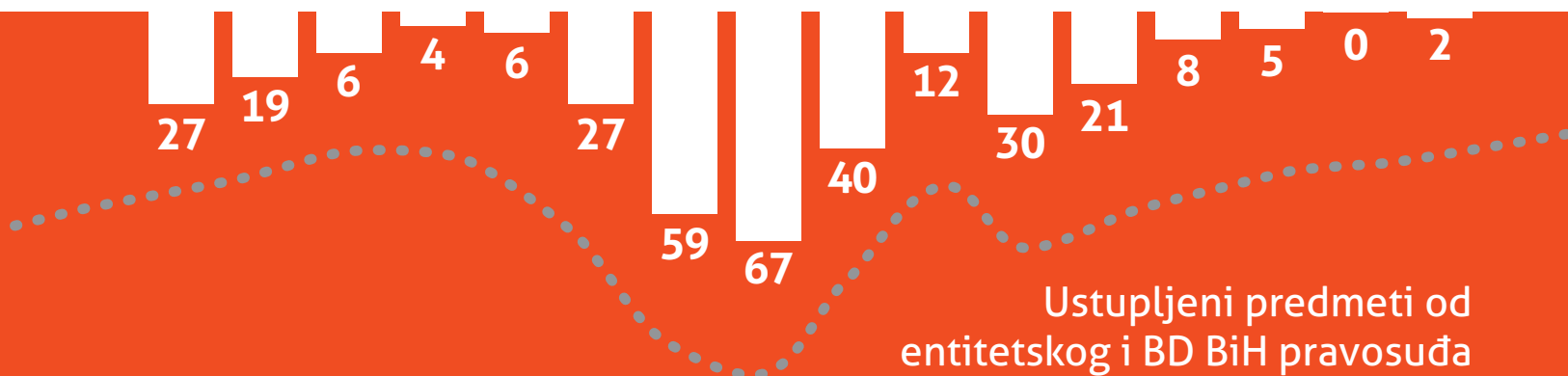
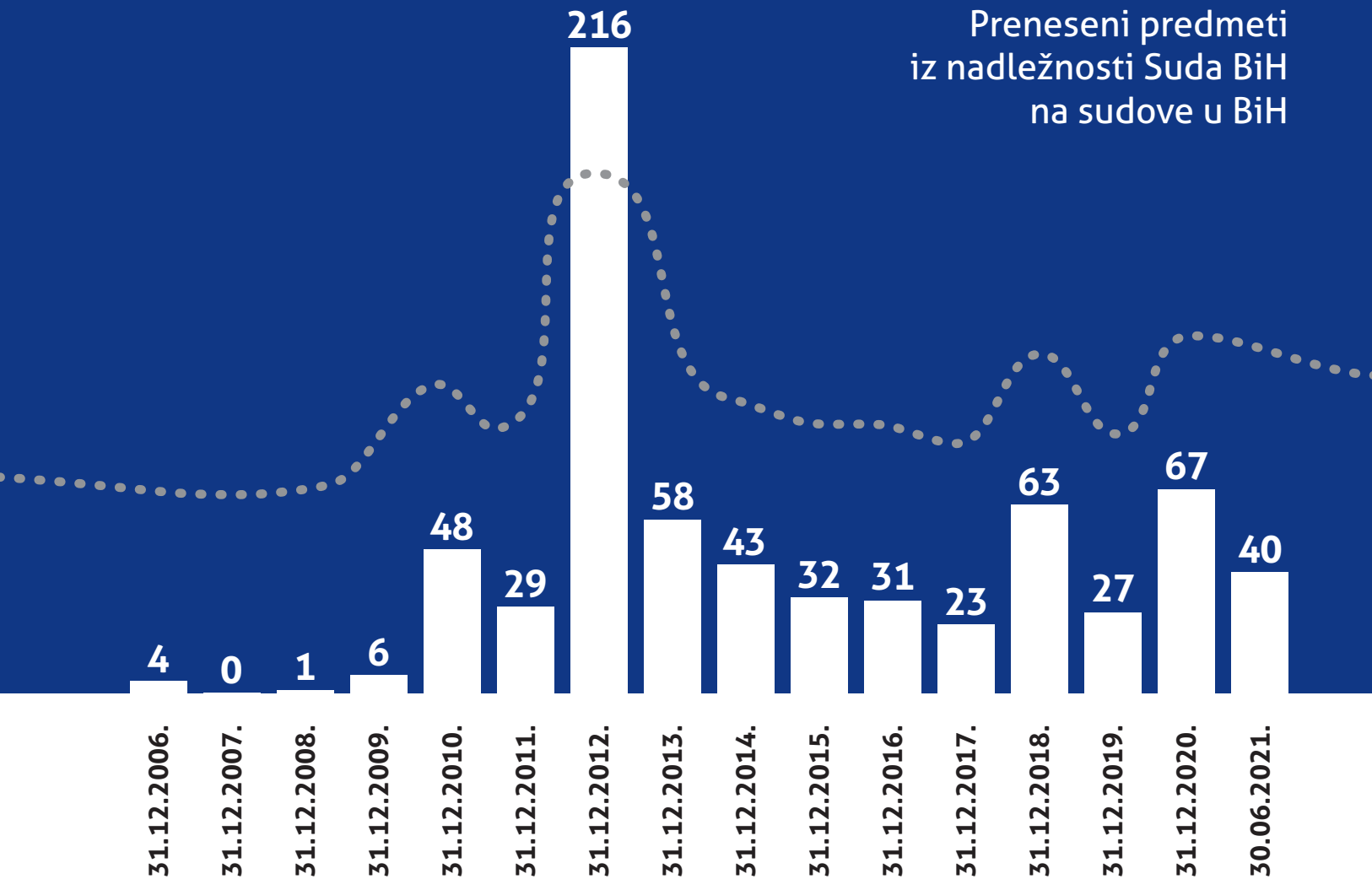

ASPEKT LJUDSKIH RESURSA

Potporom Europske unije, u okviru realizacije IPA 2012/2013/2017 faza, osigurana su sredstva za financiranje 27 nositelja pravosudnih funkcija, od čega je imenovano 25 sudaca i tužitelja. Kontinuirane aktivnosti VSTV-a BiH u smislu nužnosti osiguranja punog opsega poštivanja načelā neovisnosti i stalnosti sudačke i tužiteljske funkcije, komplementarno s koordiniranjem programiranja proračuna s rukovoditeljima pravosudnih institucija, rezultirale su time da su svi nositelji pravosudnih funkcija transferirani na financiranje u okviru institucionalnog redovitog proračuna.

U okviru trenutačne IPA 2019 faze osigurana su sredstva za plate 96 uposlenika, za pružanje stručne i administrativne potpore sucima i tužiteljima u radu na predmetima ratnih zločina (stručni suradnici

Preneseni predmeti
iz nadležnosti Suda BiH
na sudove u BiH

Ustupljeni predmeti od
entitetskog i BD BiH pravosuđa

i savjetnici, istražitelji, psiholozi, administrativno-tehničko osoblje i dr.). Dodatno su osigurana sredstva za redovit rad sudova i tužiteljstava.

MATERIJALNI ASPEKT

Kroz IPA 2012 i IPA 2013 faze potpore Europske unije, nadležne pravosudne institucije u BiH značajno su opremljene materijalnim resursima za učinkovit rad na predmetima ratnih zločina. Kroz procedure javnih nabavki, potporom su donirani automobili, audio i videooprema, kao i značajna novčana sredstva za refundiranje redovitih poslova institucija u segmentu financiranja obrana po službenoj dužnosti, troškova svjedočenja, stručnih izobrazbi, redovitih mjesečnih režijskih troškova.

ASPEKT IZOBRAZBE

Projektne aktivnosti obuhvatile su organizaciju 8 stručnih skupova s ciljem unapređenja profesionalnih znanja i vještina nositelja

pravosudnih funkcija. U suradnji s Ministarstvom pravde BiH organizirano je 5 skupova, u formatu dvodnevne izobrazbe, na kojima je sudjelovalo preko 350 sudaca, tužitelja i odvjetnika. Stručni skupovi su organizirani s ciljem utvrđivanja najboljih normativno-praktičnih rješenja koji bi omogućili ujednačenu primjenu materijalnog prava na cijeloj teritoriji BiH, unapređenje učinkovitosti vođenja istrage, paralelno s mogućim modelima ubrzanja sudbenog postupka. Pored navedenog, obrađena su strateška pitanja organiziranja rada tužiteljstva, te pitanje primjene pravnog okvira i ostvarivanja koordinacije u pogledu međunarodne suradnje.

/REVIDIRANA/ DRŽAVNA STRATEGIJA ZA RAD NA PREDMETIMA RATNIH ZLOČINA – PROVEDBA

Masovnost počinjenih kršenja međunarodnog humanitarnog prava u Bosni i Hercegovini iziskivala je sustavni pristup privođenju pravdi velikog broja počinitelja ratnih zločina. Državna strategija za rad na predmetima ratnih zločina (Državna strategija) usvojena je 2008. godine, te je oformljeno Nadzorno tijelo s mandatom praćenja realizacije strateških ciljeva i mjera.

Zaostatci u ispunjenju ključnih ciljeva Državne strategije doveli su do usvajanja Revidirane državne strategije za rad na predmetima ratnih zločina u rujnu 2020. godine. Stručnu potporu u izradi strateškog okvira pružila je projektna komponenta VSTV-a BiH. Revidirana državna strategija utvrđuje kraj 2023. godine kao krajnji rok za završetak rada na ovim predmetima, postavljajući veliki izazov za pravosudne institucije u BiH, odnosno nositelje pravosudnih funkcija.

STRATEGIJA ZA
RATNE ZLOČINE U BIH

U izostanku formiranja Nadzornog tijela za praćenje Revidirane državne strategije, VSTV BiH je u okvirima svoje nadležnosti poduzeo niz mjera i aktivnosti, donoseći opće akte i pojedinačne odluke komplementarne zahtjevima blagovremenog ispunjenja strateških ciljeva.

Deklarirajući pravno-obvezujuću prirodu i snagu Revidirane državne strategije, VSTV BiH je u studenom 2020. godine usvojilo *Smjernice za glavne tužitelje Tužiteljstva BiH, Federalnog tužiteljstva FBiH, Republičkog javnog tužilaštva RS i Tužiteljstva Brčko distrikta BiH o donošenju općeg obvezujućeg naputka o obligacionom poštivanju ciljeva i mjera Revidirane državne strategije, kao i odluka, zaključaka i preporuka Nadzornog tijela*. Sustavne mjere obuhvaćaju ubrzavanje procesa rješavanja predmeta u fazi prijave, intenziviranje rada u predmetima s nedostupnim osobama, kontrolu vještačkog priliva novih predmeta i okvir funkcioniranja mehanizma raspodjele predmeta. Smjernicama je konstituirana stegovna odgovornost u slučajevima protivnog postupanja.

Paralelno je usvojen novi Naputak za izradu planova za rješavanje predmeta ratnih zločina u tužiteljstvima u BiH. Komplementarno sa Smjernicama, predviđena je obveza prioritarnog procesuiranja najsloženijih i najprioritetnijih predmeta ratnih zločina, s akcentom na osobe haške kategorije „A“.

AKTIVNOSTI VSTV BiH U PROVEDBI REVIDIRANE DRŽAVNE STRATEGIJE

Provedbom projekta osigurani su adekvatni kadrovski kapaciteti u sudovima i tužiteljstvima do kraja 2022. godine

Strateški cilj I i VIII

Uspostavljen je sveobuhvatan sustav izvješćivanja, uz paralelnu nadogradnju funkcionalnosti TCMS sustava, s ciljem praćenja procesuiranja osoba haške kategorije „A“

komplementarno Strateškom cilju II

Uspostavljene pretpostavke bržeg okončanja neriješenih predmeta ratnih zločina blagovremenom koordinacijom intenziviranja funkcioniranja mehanizma raspodjele predmeta ratnih zločina po razinama pravosuđa u BiH

Strateški cilj III

Utvrđen je novi normativni okvir prioritetnog planiranja i rada na složenim predmetima ratnih zločina, s evidentiranom osobom haške kategorije „A“

Strateški cilj IV

Izvršena analiza potreba pravosuđa za učinkovit rad na predmetima ratnih zločina

Strateški cilj VI

Uspostavljen okvir praćenja dinamike funkcioniranja mehanizma regionalne suradnje

komplementarno Strateškom cilju VII

Uspostavljen mehanizam koordinacije i komunikacije, te redovitog izvješćivanja o radu odjela za potporu svjedocima

komplementarno Strateškom cilju VIII

Konstituirana stegovna odgovornost tužitelja u slučajevima nepostupanja sukladno strateškim ciljevima i specifičnim mjerama Revidirane državne strategije – Aneks „B“

Usvojene su pojedinačne obvezujuće odluke koje tretiraju pitanja intenziviranja rukovodnog nadzora i odgovornosti u radu nositelja pravosudnih funkcija, ubrzanja dinamike faza istrage i suđenja, paralelno s normativnim mehanizmom nadzora i kontrole priliva predmeta u tužiteljstvima, uspostavom strogih standarda razdvajanja predmeta, kao i obvezu dosljednog pridržavanja pravnog okvira izobrazbe. Dalje su date preporuke u pogledu adekvatne procesne politike u radu na predmetima s nedostupnim osobama i unapređenja stupnja transparentnosti.

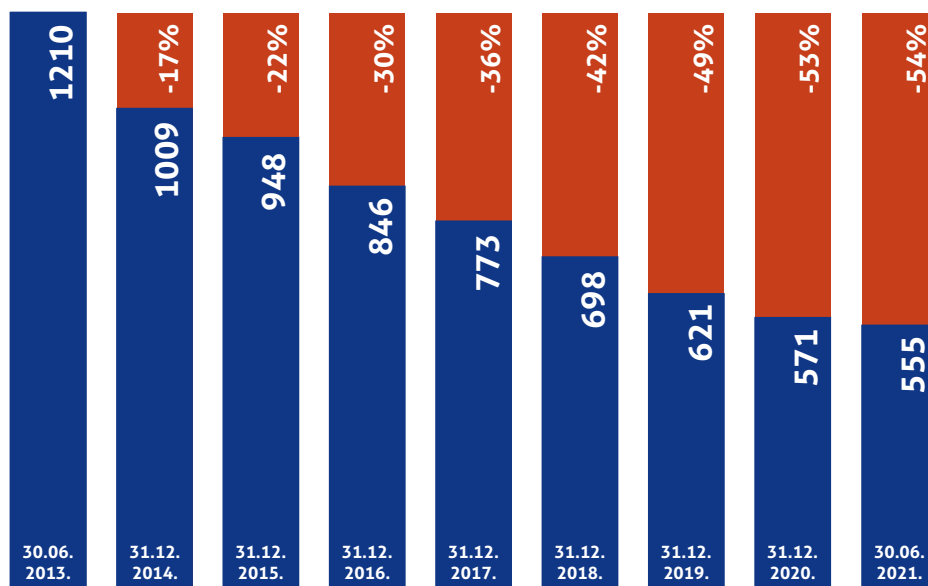
TRENUTAČNO STANJE I PERSPEKTIVE

I pored zapaženih rezultata, pravosuđe u BiH još uvijek je opterećeno značajnim brojem neriješenih predmeta ratnih zločina, odnosno osoba koje čekaju na privođenje pravdi. Zaključno sa 30.06.2021. godine, tužiteljstva u BiH registriraju 555 neriješenih KTRZ predmeta protiv 4534 osobe. Od navedenog broja nedostupno je 451 osoba.

Pored navedenog, broj neriješenih KTRZ predmeta je 1238, dok je broj neriješenih KTRZ predmeta 2106.

Rješavanje predmeta ratnih zločina otežava protok vremena. Iako potpuno okončanje procesa tranzicijske pravde ovisi o koordiniranom i sinergijskom djelovanju sve tri grane javne vlasti, intenziviranje učinkovitosti rada do kraja 2023. godine postavlja obvezu pred sudove i tužiteljstva. U tom smislu pravosuđe u BiH predstavlja neuralgičnu točku. Blagovremeno privođenje pravdi počinitelja ratnih zločina ponajviše iziskuje etičan i odgovoran odnos prema zahtjevima obavljanja pravosudne funkcije.

PROCENAT I BROJ SMANJENJA NERIJEŠENIH KTRZ PREDMETA U SVIM TUŽITELJSTVIMA

MJERE KOJE PRAVOSUDNE INSTITUCIJE MORAJU AKCENTIRATI DO 2023. GODINE

- ◆ Dosljedna primjena Smjernica VSTV-a BiH za glavne tužitelje Tužiteljstva BiH, Federalnog tužiteljstva FBiH, Republičkog javnog tužilaštva RS i Tužiteljstva Brčko distrikta BiH o donošenju općeg obvezujućeg naputka o obligacionom poštivanju ciljeva i mjera Revidirane državne strategije, kao i odluka, zaključaka i preporuka Nadzornog tijela
- ◆ Ubrzanje dinamike vođenja sudbenog postupka
- ◆ Intenziviranje prakse ostvarivanja imovinskopravnih zahtjeva u okvirima kaznene procedure
- ◆ Kontinuirana revizija i blagovremeno rješavanje KTNRZ i KTARZ predmeta
- ◆ Kontinuirana kontrola priliva novih KTRZ predmeta i adekvatna raspodjela predmeta po razinama pravosuđa
- ◆ Unapređenje koordinacije i komunikacije odjela za potporu svjedocima, te podizanje standarda rada sa žrtvama/svjedocima
- ◆ Unapređenje transparentnosti rada sudova i tužiteljstava u skladu sa Smjernicama VSTV-a BiH o objavljivanju tužiteljskih i sudbenih odluka na službenim web-stranicama
- ◆ Puni opseg iskorišćavanja potpore Europske unije za rad na predmetima ratnih zločina

IZAZOVI PRED PRAVOSUĐEM U BIH

- ◆ *Potreba formiranja Nadzornog tijela za praćenje provedbe Revidirane državne strategije za rad na predmetima ratnih zločina*
- ◆ *Unapređenje funkcioniranja regionalne suradnje*
- ◆ *Adekvatni kadrovski resursi i materijalni kapaciteti u okviru sudova i tužiteljstava*
- ◆ *Nepostojanje državnog/entitetskog fonda za reparaciju štete*

Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine
Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine
Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине
High Judicial and Prosecutorial Council of Bosnia and Herzegovina

Ova publikacija je izrađena uz finansijsku potporu Evropske unije.
Sadržaj publikacije je isključiva odgovornost Visokog sudbenog i
tužiteljskog vijeća BiH i ne odražava nužno stavove Evropske unije.

Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine
Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće Bosne i Hercegovine
Високи судски и тужилачки савјет Босне и Херцеговине
High Judicial and Prosecutorial Council of Bosnia and Herzegovina

Kraljice Jelene 88
71000 Sarajevo BiH
tel: +387 33 707 500
fax: +387 33 707 550
email:
vstvpress@pravosudje.ba
vstvbih@pravosudje.ba
web:
www.vstv.pravosudje.ba
www.pravosudje.ba